

Matematisk analys Mathematical Analysis

7,5 högskolepoäng

7,5 credits

Ladokkod: A253TG

Version: 4.0

Fastställt av: Utskottet för utbildningar inom teknik 2022-05-31

Gäller från: HT 2022

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Matematik/Tillämpad matematik (G1F)

Utbildningsområde: Naturvetenskap

Ämnesgrupp: Matematik

Förkunskapskrav: Grundläggande behörighet + Matematik 3c.

Eller:

Matematik D.

Betygsskala: U, 3, 4 eller 5

Innehåll

Kursen inleds med begreppet kontinuitet samt gränsvärdesbeskrivningar av matematiska funktioner. Gränsvärdesbeskrivningar används sedan vid skissering av grafer till matematiska funktioner.

En speciell typ av gränsvärden används för att bestämma tangenter och förändringshastigheter vilket ger upphov till den centrala delen inom fältet differentialkalkyl nämligen derivata. Derivatan åskådliggörs rikligt genom grafer, funktioner och genom optimeringsproblem (extremvärdesbestämningar) samt utnyttjande vid skissering av grafer.

Vidare utnyttjas derivatan för approximativa beräkningar såsom linearisering och mer allmänt genom Taylorutvecklingar. En naturlig fortsättning är sedan att introducera primitiva funktioner för att så småningom definiera integraler. Olika typer av integrationsmetoder samt tillämpningar inom området berörs.

Mål

Efter avklarad kurs ska studenten kunna:

Kunskap och förståelse

- 1.1 förklara begreppen gränsvärde, kontinuitet och derivata och hur dessa hänger samman,
- 1.2 redogöra för hur derivata kan användas i olika problemställningar,
- 1.3 identifiera de elementära funktionernas (polynom, rationella funktioner, potensfunktioner, logaritm- och exponentialfunktioner samt trigonometriska funktioner) utseende samt kunna beskriva deras egenskaper (grafer, derivator, primitiva funktioner),
- 1.4 redogöra för typiska tillämpningar där de olika elementära funktionerna förekommer,
- 1.5 förklara begreppet sammansatt funktion,
- 1.6 förklara begreppet invers funktion och sambandet mellan en funktion och dess invers,
- 1.7 förklara begreppet implicit funktion,
- 1.8 förklara Taylors formel och hur den generaliserar linearisering,
- 1.9 förklara begreppet primitiv funktion och bestämd integral samt hur dessa begrepp hänger samman,
- 1.10 redogöra för definitionen av bestämda integraler som Riemannsummor,
- 1.11 förklara areatolkningen av den bestämda integralen,
- 1.12 tillämpa integralkalkyl som metod i problemställningar där detta är lämpligt,
- 1.13 förklara egenskaper hos bestämda integraler,
- 1.14 förklara begreppet generaliserad integral.

Färdighet och förmåga

- 2.1 beräkna gränsvärden,

- 2.2 beräkna derivator med hjälp av deriveringsreglerna,
- 2.3 bestämma lokala maxima och minima och största och minsta värde för en funktion med hjälp av derivata,
- 2.4 bestämma asymptoter (i förekommande fall) för en funktion,
- 2.5 skissa grafen till en funktion,
- 2.6 linearisera en funktion (beräkna dess tangent),
- 2.7 räkna med logaritmer och exponentialfunktioner (även i tillämpningar) och lösa problem där dessa funktioner förekommer,
- 2.8 räkna med sammansatta funktioner, inversa funktioner och implicita funktioner,
- 2.9 räkna med Taylors formel i enkla tillämpningar,
- 2.10 beräkna primitiva funktioner med hjälp av partialbråksuppdelning, partiell integration och variabelsubstitution.

Undervisningsformer

Undervisning består av föreläsningar och räkneövningar med inslag av matematiska programvaror och programspecifika tillämpningar.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

- Tentamen
Lärandemål: Samtliga
Högskolepoäng: 7,5
Betygsskala: U, 3, 4 eller 5

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är på svenska.

Månsson, Jonas & Nordbeck, Patrik. *Endimensionell analys*. (Senaste upplagan). Lund: Studentlitteratur

Matematikcentrum. *Övningar i endimensionell analys*. (Senaste upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Övrigt material finns tillgängligt via HB:s lärplattform.

Studentinflytande och utvärdering

Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen bygger på programspecifik introduktionskurs.

Kursen ingår i programmen Byggingenjör, Energiingenjör och Kemiingenjör och Textilingenjör.